ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ – ਸਬਦ ੬੯

ਸੋਈ ਮਉਲਾ ਜਿਨਿ ਜਗੁ ਮਉਲਿਆ ਹਰਿਆ ਕੀਆ ਸੰਸਾਰੋ ॥

ਰਾਗੁ ਸਿਰੀਰਾਗੁ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ੨੪

ਸੋਈ ਮਉਲਾ ਜਿਨਿ ਜਗੁ ਮਉਲਿਆ ਹਰਿਆ ਕੀਆ ਸੰਸਾਰੋ ॥
ਆਬ ਖਾਕੁ ਜਿਨਿ ਬੰਧਿ ਰਹਾਈ ਧੰਨੁ ਸਿਰਜਣਹਾਰੋ ॥੧॥
ਮਰਣਾ ਮੁਲਾ ਮਰਣਾ ॥
ਭੀ ਕਰਤਾਰਹੁ ਡਰਣਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ਤਾ ਤੂ ਮੁਲਾ ਤਾ ਤੂ ਕਾਜੀ ਜਾਣਹਿ ਨਾਮੁ ਖੁਦਾਈ ॥
ਜੇ ਬਹੁਤੇਰਾ ਪੜਿਆ ਹੋਵਹਿ ਕੋ ਰਹੈ ਨ ਭਰੀਐ ਪਾਈ ॥੨॥
ਸੋਈ ਕਾਜੀ ਜਿਨਿ ਆਪੁ ਤਜਿਆ ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਕੀਆ ਆਧਾਰੋ ॥
ਹੈ ਭੀ ਹੋਸੀ ਜਾਇ ਨ ਜਾਸੀ ਸਚਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰੋ ॥੩॥
ਪੰਜ ਵਖਤ ਨਿਵਾਜ ਗੁਜਾਰਹਿ ਪੜਹਿ ਕਤੇਬ ਕੁਰਾਣਾ ॥
ਨਾਨਕੁ ਆਖੈ ਗੋਰ ਸਦੇਈ ਰਹਿਓ ਪੀਣਾ ਖਾਣਾ ॥੪॥੨੮॥

ਸਾਰ: ਡਰ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਵਸ ਸਕਦੇ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਡਰ ਹਾਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਵਿਚ ਬੰਧਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਚੀ ਸ਼ਰਧਾ ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਨ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਜੀਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਡਰ ਅਕਸਰ ਹੋਂਦ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦੇ ਤਤਸਾਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਣ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਰੂਹਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿਚਲੇ ਏਕਮ ਤੱਤ ਨੂੰ ਪਛਾਣ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਤੋਂ ਏਕਤਾ ਨਾਲ ਇਕਜੁਟ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਸੋਈ ਮਉਲਾ ਜਿਨਿ ਜਗੁ ਮਉਲਿਆ ਹਰਿਆ ਕੀਆ ਸੰਸਾਰੋ ॥

ਸਚਾ ਗੁਰੂ ਉਹ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਸਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਅਤੇ ਮਹਿਕਣ ਲਈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਆਬ ਖਾਕੁ ਜਿਨਿ ਬੰਧਿ ਰਹਾਈ ਧੰਨੁ ਸਿਰਜਣਹਾਰੋ ॥੧॥

ਇਹ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਧੂੜ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਇਸ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਰਚਿਆ ਹੈ। ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਅਦਭੁਤ ਹੈ। (੧)

ਮਰਣਾ ਮੁਲਾ ਮਰਣਾ ॥

ਮੌਤ ਅਟੱਲ ਹੈ; ਸਚ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਚ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਹਉਮੈਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਭੀ ਕਰਤਾਰਹੁ ਡਰਣਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਫਿਰ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਿਰਜਣਹਾਰ, ਉਸ ਅਣਦੇਖੀ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਵਾਲੀ ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਸਤਾ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹੋ। (੧)(ਠਹਿਰਾਉ)

ਤਾ ਤੂ ਮੁਲਾ ਤਾ ਤੂ ਕਾਜੀ ਜਾਣਹਿ ਨਾਮੁ ਖੁਦਾਈ ॥

ਤੁਸੀਂ ਮੁੱਲਾ, ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਕਾਜ਼ੀ ਤਦ ਹੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਆਤਮ-ਪੜਚੋਲ ਰਾਹੀਂ ਕਾਇਨਾਤ ਵਿਚਲੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹੋ।

ਜੇ ਬਹੁਤੇਰਾ ਪੜਿਆ ਹੋਵਹਿ ਕੋ ਰਹੈ ਨ ਭਰੀਐ ਪਾਈ ॥੨॥

ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਅੰਤਰੀਵੀ ਸਰੂਪ ਕਲੰਕਿਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸਿਆਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। (੨)

ਸੋਈ ਕਾਜੀ ਜਿਨਿ ਆਪੁ ਤਜਿਆ ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਕੀਆ ਆਧਾਰੋ ॥

ਉਹ ਲੋਕ ਕਾਜ਼ੀ, ਨਿਆਂਕਾਰ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ ਜੋ ਸਵਾਰਥ ਅਤੇ ਹੰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੀਲਪੱਥਰ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਹੈ ਭੀ ਹੋਸੀ ਜਾਇ ਨ ਜਾਸੀ ਸਚਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰੋ ॥੩॥

ਇਹ ਹੁਣ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਹੇਗੀ; ਇਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗੀ; ਇਹ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਸਰਬ-ਵਿਆਪੀ ਸਤਾ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਹੈ। (੩)

ਪੰਜ ਵਖਤ ਨਿਵਾਜ ਗੁਜਾਰਹਿ ਪੜਹਿ ਕਤੇਬ ਕੁਰਾਣਾ ॥

ਕੋਈ ਵੀ ਦਿਨ ਵਿਚ ਪੰਜ ਵਾਰ ਫਰਜ਼ੀ ਨਮਾਜ਼ ਅਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪਾਠ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ,

ਨਾਨਕੁ ਆਖੈ ਗੋਰ ਸਦੇਈ ਰਹਿਓ ਪੀਣਾ ਖਾਣਾ ॥੪॥੨੮॥

ਨਾਨਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਬਰ ਤੋਂ ਮੌਤ ਦਾ ਸੱਦਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੋਗ-ਵਿਲਾਸ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (੪)(੨੮)

ਤੱਤ: ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਾਸ਼ਵਾਨਤਾ ਬਾਰੇ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਮੌਤ ਦੀ ਅਟੱਲਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਫੌਕੀਆਂ ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਰਸਮਾਂ ਜਾਂ ਦੁਨਿਆਵੀ ਹੰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭਟਕਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨਿਮਰਤਾ, ਸਵੈ-ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾ ਉਪਰ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। ਪਦਾਰਥਿਕ ਲਗਾਵ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸਾਨੂੰ ਰੂਹਾਨੀ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਨਾਲ ਇਕਮਿਕ ਹੋਣ ਲਈ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਸਾਡੇ ਕਰਮ ਹੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜਾਣਗੇ।

ਸਬਦ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਨਇੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ

Oneness In Diversity Research Foundation

ਵੈੱਬਸਾਈਟ: **OnenessInDiversity.com**

ਈਮੇਲ: **onenessindiversityfoundation@gmail.com**